

Gooi en Vechtstreek in 2040: de toekomst van onze leefomgeving

Regiopodium #2

Onze regio staat in toenemende mate onder druk door verstedelijking en infrastructuur. Ook ambities en opgaven ten aanzien van klimaat, economie en voorzieningen vragen om ruimte. Dit regiopodium ging over de toekomst van onze leefomgeving en het ruimtegebruik in Gooi en Vechtstreek. Deze bijeenkomst bestond uit twee rondes van vijf tafels met een verschillende focus: Gooi, Vecht, leefbaarheid, klimaat en energie of wonen en werk. In de bijlage (volgende pagina) staat een impressie van hetgeen aan de tafels is besproken.

Momentum om keuzes te maken

Er zijn veel gegevens beschikbaar door het MIRT onderzoek oostkant Amsterdam, data over de toekomstige opgaven op het gebied van bereikbaarheid, economie en landschap. Er is nu momentum om na te denken over de toekomst en keuzes te maken over de toekomst van Gooi en Vechtstreek. De Omgevingswet vraagt om een integrale visie op onze leefomgeving met doordachte keuzes over hoe we met elkaar wonen, werken en recreëren. Denk hierbij aan landschap en cultuur, maar ook werklocaties en bereikbaarheid. Het is wenselijk dat over een aantal van deze onderwerpen op regionaal niveau wordt samengewerkt. De gemeenten delen veel opgaven en ambities. De afgelopen bestuursperiode is tevens geconstateerd dat een gedeelde visie helpt bij de gezamenlijke lobby en positionering binnen de MRA, provincie Noord-Holland en ten opzichte van omliggende gebieden.

Samen met gebiedspartners

Op dit moment werken de regiogemeenten samen met gebiedspartijen als GNR, Natuurmonumenten, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, bedrijven, instellingen en ondernemers aan bouwstenen voor de omgevingsvisie. De meeste hiervan zijn onderdeel van het uitvoeringsprogramma 2017-2018, de doorvertaling van de Regionale Samenwerkingsagenda 2015-2018 (RSA). Denk hierbij aan een regionale energiestrategie, een toekomstbeeld landschap, de businesscase snelfietspaden.

Vervolg

De inbreng tijdens het regiopodium laat zien wat er leeft onder de aanwezigen. Aan iedere tafel kwam het belang van identiteit van Gooi en Vechtstreek als uitgangspunt voor toekomstige ontwikkeling naar voren. Ook waren de woningbouwopgave, de bereikbaarheid en balans tussen wonen en werken terugkerende onderwerpen.

De portefeuillehouders fysiek domein bereiden de regionale omgevingsvisie inhoudelijk voor en adviseren het algemeen bestuur van de Regio. De visie wordt opgesteld in samenwerking met raden, inwoners en overige belanghebbenden.

In het portefeuillehoudersoverleg van 19 juli a.s. wordt de regionale reactie op de ontwerp omgevingsvisie van provincie Noord-Holland behandeld.

Bijlage: korte impressie van de tafelgesprekken

De Vechtstreek in 2040

Van belang voor de 'levensvatbaarheid' van de Vechtstreek is het behoud van de landelijke uitstraling in het gebied rondom de Vecht en de plassen/meren. Natuur moet de basis zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen langs de Vecht e.o. Dit betekent verdichting van de bebouwde gebieden, vasthouden aan laagbouw aan de randen van verstedelijkt gebied en zicht op het water en het open landschap behouden. Zorg voor een balans tussen landschap en woningbouw.

Tegelijkertijd moet het woningaanbod van de toekomst ook voldoen aan de vraag vanuit de inwoners. De vraag is dus niet alleen hoe en waar gaan we bouwen, maar ook voor wie gaan we bouwen.

Om de aantrekkelijkheid van wonen in de Vechtstreek vast te houden, dient er fors te worden ingezet op bereikbaarheid en mobiliteit van met name ook de kleinere kernen. Uitgangspunten zijn de ontwikkeling van een lightrail verbinding met de grote steden (parallel aan het wegennet) en inzetten op behoud en uitbreiding van het OV binnen de Vechtstreek zelf.

De inzet op verbetering van bereikbaarheid speelt ook een grote rol bij het creëren van meer werkgelegenheid, met name binnen de waterrecreatie. Versterking van recreatie en toerisme door de ontwikkeling van vaarverbindingen en passantenhavens, vrije ligplaatsen voor sloepen, uitbreiden van (waterrecreatie) voorzieningen en recreatiestranden, verbeteren van de toegankelijkheid via het water, behoud van biodiversiteit, vergroten van toegang voor wandelaars en fietsers, openstellen voor publiek van de historische locaties en buitenplaatsen en uitbreiden van de culturele voorzieningen voor de bewoners van Gooi en Vechtstreek.

Verdere aandachtspunten in dit gebied zijn het Restauratieplan Vecht, het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, het tegengaan van de bodemdaling van de veenweidegebieden en het behouden van de onontgonnen delen van de Randmeren.

Het Gooi in 2040

Landschap en bereikbaarheid

De bereikbaarheid en nabijheid van natuur maakt het Gooi tot de aantrekkelijke plek die het is. Een variatie aan landschappen, landbouw, water en beschermde natuur. Wel is er een dilemma tussen bereikbaarheid en natuur. Het openbaar vervoer lijkt daarvoor een mooie oplossing te bieden terwijl dit op veel plekken in de regio nog gebrekkig is, ook de fiets past bij de identiteit van het gebied.

Het Gooi ligt centraal in de noordvleugel. De bereikbaarheid per weg is goed, al neemt de druk op het wegennet toe. Weesp, Gooise Meren en Hilversum worden goed ontsloten door het openbaar vervoer. De wens om de bereikbaarheid te verbeteren staat hoog op de politieke agenda's. Een spoorverbinding van Utrecht naar Almere ontbreekt en in het coalitieakkoord van Wijdemeren is een lightrailverbinding vanuit Amsterdam opgenomen. Het is noodzakelijk om een alternatief te bieden voor de auto, niet alleen de hoofdwegen maar ook de kernen kunnen en het onderliggende wegennet kunnen niet meer verkeer aan.

De financiering en bescherming van het landschap staat onder druk. Ook de mobiliteit en de woningbouwbehoefte bedreigen het groene karakter. Het behoud van de identiteit moet het uitgangspunt zijn voor toekomstige ontwikkelingen.

Wonen en werk in het Gooi

Het is prettig wonen in het Gooi. Veel woningen zijn van hoge kwaliteit en de vele laagbouw zorgt voor verre gezichten op het groen in en rondom de regio. Investerings zijn noodzakelijk om de kwaliteiten van het gebied te behouden, hierbij moet een integrale afweging worden gemaakt. Wonen en werk moet in balans worden gezien, een goede bereikbaarheid is noodzakelijk om ons voorzieningsniveau op peil te houden. Het karakter van het Gooi vormt een sterk uitgangspunt voor de keuzes die nodig zijn. De gemeenten moeten gezamenlijk kennis vergaren over de mogelijkheden tot verdichting en versterking van mobiliteit. Wonen in bijzondere vormen past in toekomstige behoefte. De woningdruk blijft toenemen en we moeten ervoor zorgen dat mensen in onze regio kunnen blijven wonen en werken. Oproep om te onderzoeken wat er mogelijk is aan verdichting in het verstedelijk gebied, waarbij mobiliteit een belangrijk uitgangspunt vormt. Met de huidige parkeernormen is er niet veel mogelijk.

Klimaat en energiehuishouding: betekenis voor ruimtegebruik in 2040

Bodemdaling

Het verlagen van de grondwaterstand, bijvoorbeeld ten behoeve van agrarisch gebruik leidt in veenweidegebieden tot bodemdaling. Dit heeft gevolgen voor ondergrondse- en bovengrondse infra (herstel/ beheer). Doordat het veen droog komt te liggen komen er meer broeikasgassen vrij (vooral CO₂): landelijk vergelijkbaar jaarlijks grote kolencentrale/ kwart uitstoot auto's in Nederland. Dit vraagt om een gezamenlijke aanpak tussen Rijk, waterschap, provincie, gemeenten, grondbeheerders, bewoners en ondernemers.

Wateroverlast

Meer en meer hevige buien, meer water in korte tijd. Tegelijkertijd: meer daken en meer verstenen van openbare ruimte. Water verzamelt zich op laaggelegen punten/ kommen. Bassins lopen over, rivieren treden buiten de oevers. Afwateringsysteem is ontoereikend. Aanpassingen (buffers/ sleuven/ water vertragen etc.) nodig.

Energietransitie

Opwekken duurzame energie. Besparingsmaatregelen en het opwekken van energie bepalen straks mede hoe onze woningen eruitzien. Ook heeft het invloed op infra (boven- en ondergronds en landschap).

Hittestress

Gevoelstemperatuur gaat omhoog: dit veroorzaakt stress voor mens en dier. Oplossingen zijn bijvoorbeeld meer groen en afvoeren 'warm oppervlakte water'.

De leefomgeving in 2040

In het gesprek over de leefomgeving in 2040 stonden onderstaande thema's centraal:

Zorginfrastructuur

Men wil zorg dichtbij, dat vraagt om gezondheidsbeleid met oog voor het lokale en regionale. Een goed ziekenhuis is belangrijk met steunpunten door de regio. Zorgkosten stijgen en men wil langer thuis wonen. Zorg aan huis en woonvormen met zorg. Belangrijk dat er voldoende werknemers zijn die in niet te ver hoeven te reizen, en bij voorkeur wonen in de regio.

Voorzieningen

Een goed voorzieningenniveau draagt bij aan de leefbaarheid in Gooi en Vechtstreek. Dit moet op peil blijven met voor ieder wat wils. Gedacht wordt aan: een wielerveding, detailhandel, onderwijs, zwembaden en binnensportfaciliteiten. Dit moet niet lokaal ingevuld worden, maar regionaal, De inwoner beweegt zich door de regio, dus moet je samenwerken op grote voorzieningen. Bijvoorbeeld op het gebied van theaters en crematoria. Ook samenwerking op cultuur en monumenten biedt kansen. Hier wordt momenteel al aan gewerkt door de regioconservator.

Verdichting

Gooi en Vechtstreek maakt onderdeel uit van de metropoolregio Amsterdam. De woningbouwopgave raakt Gooi en Vechtstreek, tegelijkertijd hebben onze bedrijven behoefte aan schuifruimte. Bij verdichtingen is het belangrijk om te kijken naar de mogelijkheden om de unieke kwaliteiten en architectonisch karakteristieken in stand te houden. Het gaat daarbij ook om de leefbaarheid in de gebouwde omgeving. Aspecten als parkeren, behoud van groen, speelplekken en detailhandel. Verdichting rondom OV-knooppunten is van belang om negatieve impact op de bereikbaarheid te verkleinen. Er zijn ook plekken waar je de hoogte in kan, dit moet in beeld worden gebracht zodat je de afweging kan maken.

Sport en Beweging

Sport en beweging vraagt om ruimte in de leefomgeving. Denk aan parken waar men in de buitenlucht kan sporten en bewegen. De rookvrije regio is passend bij de identiteit van Gooi en Vechtstreek. Sportvoorzieningen (wat/hoeveel) moet regionaal worden afgestemd, het beleid om sport en bewegen te bevorderen moet vanuit de lokale wensen worden vormgegeven.

Milieu en Geluid

Naast stimuleringsmaatregelen moet ook worden bekeken of er ontmoedigingsbeleid mogelijk is. We willen een schone regio zijn, waar mensen gezond ouder worden (blue zone). Milieuzones zijn daarbij passend. De regio wordt doorsneden door infrastructuur (A1, A27 en meerder N-wegen) en heeft ook overlast van Schiphol. We moeten hierin samen optrekken om de overlast zoveel mogelijk te beperken. De biodiversiteit loopt terug, dit vraagt om concrete plannen.

Bereikbaarheid

De fiets heeft potentie in Gooi en Vechtstreek. Men kan makkelijker langere afstanden overbruggen. Ook het OV is passend bij Gooi en Vechtstreek. Het vrachtverkeer verdient aandacht, gedacht moet worden aan stadsdistributie vanuit hubs.

Wonen en werk in 2040

De regio kent verschillende opgaven op het gebied van wonen en werk, voor nu en in de toekomst. Betaalbaarheid van het wonen, wonen en werken dicht bij elkaar met snelle en flexibele ov-verbindingen (bereikbaarheid) en inzet op onderwijs en technologie voor bijvoorbeeld de energietransitie (kennis en handen). Op een hoger abstractieniveau zijn er speerpunten als duurzaam, gezond en leefbaar.

Er is een breed gevoelde behoefte aan inclusiviteit (wonen en werken voor iedereen) met daarnaast een noodzaak tot maken van keuzes en stellen van prioriteiten. Niet in het groen bouwen staat niet ter discussie, de lucht/hoogte in is wel bespreekbaar, maar roept de vraag op waar dat zou moeten en kunnen.

Problemen werden vooral lokaal gesignaleerd (bedrijf zit klem in woonwijk), naar antwoorden moeten vaak juist regionaal gezocht (leegstaand bedrijventerrein). Hoe zorg je voor het juiste bedrijf op de juiste plek voor de beoogde type werkzaamheden en type arbeidsplaatsen. Dit vraagt om visie en keuzes.

Iedereen was bewust dat de voorliggende opgave een integrale opgave is waarbij er niet slechts 1 knop is waar je aan kunt draaien, maar dat je op verschillende borden moet schaken om te komen tot een inclusieve woon- en werkomgeving.